

Velika dubrovačka retrospektiva discipliniranog boema Duška Šibla

Presjek radova Duška Šibla nastalih u
Dubrovniku u proteklih tridesetak godina
objedinjen je pod naslovom 'Dva pogleda
unatrag', u izložbu koja će se u palači Sponza
otvoriti u sklopu Dubrovačkih ljetnih igara

/RAZGOVARALA/ ANA LUKIČEK / ana.lukicek@aktual.hr
 /SNIMKE/ DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Smatraju me ekspresionistom, ali ja se ne smatram takvim. Ne volim kategorizacije. Kritičari vrlo često vole umjetnike svrstavati po ladicama. Sebe ne ubrajam ni u jednu. To što radim vrlo je iskonsko i izlazi iz mene. Ima tu dodira s iskonskim, s afričkom primitivnom umjetnošću. U svakoj mojoj slici ima i elemenata simbolike kojima nastojim izraziti svoja razmišljanja. Ljudski je lik simbol za sve i ja sam mu opsesivno dosljedan. Zapravo, puno o tomu ne razmišljam", kaže o sebi Duško Šibl, zagrebački umjetnik poznat po svojoj privrženosti i bezuvjetnoj ljubavi prema Dubrovniku. Upravo će na Dubrovačkim ljetnim igrama 13. srpnja, točno u ponoć, otvoriti svoju izložbu "Dva pogleda unatrag" koja je svojevrsni presjek njegovih najvrednijih dijela nastalih od sredine osamdesetih godina prošloga stoljeća pa do danas. Nakon što je diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu komparativnu književnost i povijest umjetnosti, 1977. godine otišao je u London gdje je završio studij slikarstva na Byam Shaw School of Art 1982. godine, a 1986. magistrirao je na glasovitom Royal College of Art. Živeći i radeći na tri ključne adrese svoga umjetničkog djelovanja, u Zagrebu, Londonu i Dubrovniku, Šibl od 1982. samostalno izlazi i sudjeluje na važnim skupnim izložbama u domovini i Europi. Osobite uspjehe u međunarodnom umjetničkom svijetu postigao je 1985. godine, kada je vodeća londonska publikacija s izložbama i galerijama za srpanj na naslovnoj stranici objavila reprodukciju tempera "Bez naslova" i kad su mu dva rada uvrštena u glasoviti Pirellijev kalendar za 1986. godinu. Od prve samostalne izložbe u Dubrovniku 1988. godine Šibl je u tom hrvatskom kulturnom središtu, koje ljetnih mjeseci privlači šaroliki i poticajni umjetnički svijet, izlagao gotovo svake godine, pa tako i ove. U intervjuu za Aktual otkriva zato upravo ovu izložbu nestrpljivo iščekuje s velikim uzbuđenjem.

AKTUAL: Pred nama je svečano otvorenje Dubrovačkih ljetnih igara u sklopu kojih će biti predstavljena i vaša izložba "Dva pogleda unatrag". Jeste li uzbuđeni?

U dubrovačkom ateljeu radim već dugi niz godina, od 1987. godine, čak sam se i za vrijeme rata vraćao Dubrovniku. Uvijek ljeti, nikakvo junaštvo nije u pitanju. No nikada do sada nisam izlagao po pokroviteljstvom Dubrovačkih ljetnih igara. Ovo je moja prva prilika predstaviti se u tako važnom okruženju, u atriju palače Sponza. Za mene je ova izložba sentimentalno

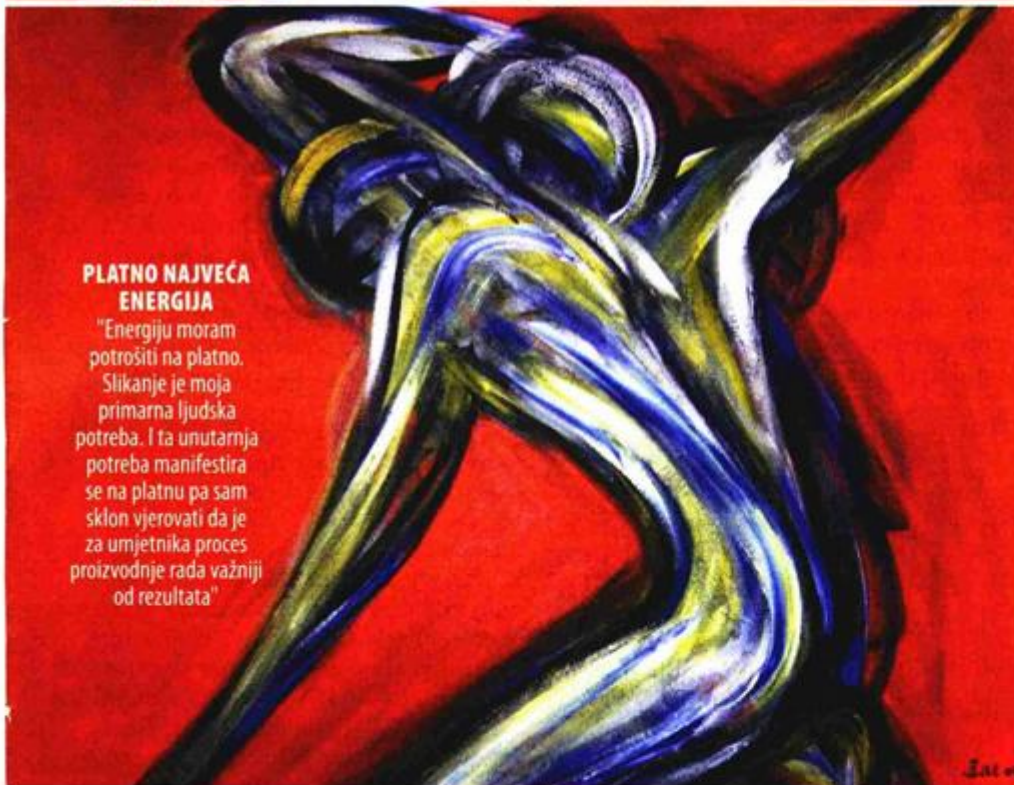

izrazito značajna, ne samo zbog moje povezanosti s Dubrovnikom, nego i zbog manifestacije Dubrovačkih ljetnih igara koju iznimno cijenim. Odlučili smo izložiti izbor mladog kritičara Marina Ivanovića. On ima izrazito zanimljiv pogled na moj rad iz perspektive neke druge generacije, ima drukčije viđenje od moga, što mi je predstavljalo i izazov i kompliment. On je napravio presjek mojih radova nastalih u Dubrovniku u proteklih tridesetak godina, dvadesetak karakterističnih radova

stvaralaštva koje je objedinio pod naslovom "Dva pogleda unatrag".

AKTUAL: Vaš rad obilježile su tri adrese - Zagreb, London i Dubrovnik. Koju vi smatrate najznačajnijom u smislu likovnog oblikovanja?

Ja sam rođeni Zagrepčanin, stoga mi je ta adresa bogom dana. Zagreb je moj rodni grad tako da teško mogu razmišljati u tim kategorijama ili ograničenjima. S druge strane, London i Dubrovnik su gradovi

**PLATNO NAJVEĆA
ENERGIJA**

"Energiju moram potrošiti na platno. Slikanje je moja primarna ljudska potreba. I ta unutarnja potreba manifestira se na platnu pa sam sklon vjerovati da je za umjetnika proces proizvodnje rada važniji od rezultata"

moga izbora. London je za mene predstavljao pristup informacijama, to je grad u kojemu se sve događa, on je centar kulturnih zbivanja i nudi mnogo toga na dlanu. Ali moja ljubav je, naravno, Dubrovnik. Iako sam hermetični slikar te stvaram iz duše i glave, rijetko se bavim pejzažima. Okupira me duh Dubrovnika, more i boje, pa čak i poneki dubrovački umjetnici imali su nedvojbeno snažan dojam na mene, na moje oblikovanje i rad. Kada sam došao tu raditi, moj rad se promijenio, izmijenio

mi se kolorit, gesta. Tako da je vjerojatno odgovor na vaše pitanje Dubrovnik, što se tiče emocija.

AKTUAL: Kako je izgledao vaš život u Londonu? Kakve vas uspomene vežu za tu etapu umjetničkog sazrijevanja?

Završio sam fakultet u Zagrebu, a u Londonu slikarstvo. Dakle, tamo sam se formirao kao umjetnik. Prema tome, London je značajan kao avantura 25-godišnjeg zrelog čovjeka. Možda iz pogrešnih razloga

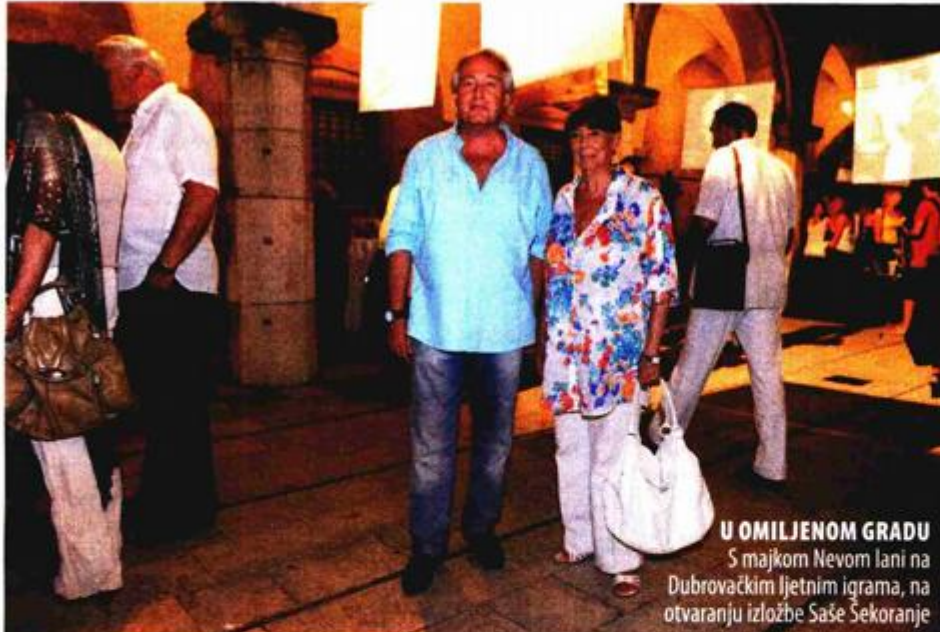
došao sam s turističkom vizom koju sam želio promijeniti u studentsku. I dvojio sam želim li ići na još jedan fakultet. No s tom mišlju u tom trenutku nisam bio oduševljen. Nisam baš znao ni jezik. Promišljao sam o umjetničkoj školi kako ne bih morao puno govoriti, nego se više izražavati rukom. Možda je taj povod bio djelomično presudan da moj odabir bude upravo slikarstvo. Ali i kao dijete sam iskazivao sklonost slikarstvu, no to se nekako s pubertetom izgubilo. Kako sam završio povijest umjetnosti i slikarstvo, želio sam na neki način testirati sebe i svoje granice. Nekako je lako sve naučiti u teoriji, no želio sam istražiti kako funkcioniram u praksi. I tako je počelo moje slikanje. Kolege na fakultetu u Londonu su bili redom mlađi od mene, a ja nisam baš znao crtati. U početku su mi se profesori znali i narugati. No to je trajalo samo nekoliko tjedana prije nego je krenulo ozbiljno. Upoznao sam mnoge ljude da bih u konačnici završio i na postdiplomskom studiju, što je u to doba trajanja trogodišnjeg magisterija bilo jako prestižno. Među 12 odabranih ja sam "upao" i to je tada imalo težinu.

AKTUAL: Dakle, niste jedan od onih umjetnika koji su oduvijek, od najmlađih godina, bili svjesni svog umjetničkog poziva?

To je bila odluka i na neki način moj obrambeni mehanizam. Sama činjenica da je moj prvotni odabir bila povijest umjetnosti dovoljno govori da je umjetnost oduvijek bila moj medij izražavanja. Tek sam kasnije, što se možda pokazalo i svojevrsnim hendikepom, odabrao slikarstvo, koje nakon naučene teorije razvija u vama veliku dozu inhibicije i samokritičnosti. Kod mene je bio takav razvojni put i to pomalo neočekivano. Nemam kontrolu nad tim, čak ni danas. Možda sam mogao otići u konceptualnu umjetnost, ali sam otišao u ono što me je fizički vuklo. Energiju moram potrošiti na platno. Slikanje je moja primarna ljudska potreba. I ta unutarnja potreba manifestira se na platnu pa sam sklon vjerovati da je za umjetnika proces proizvodnje rada važniji od rezultata u konačnici. Upravo sam iz tog razloga želio i radio pred publikom, kako bi i oni doživjeli moju energiju tijekom stvaranja.

AKTUAL: Kako to da ste se odlučili na taj korak slikanja pred publikom, što je preraslo u prave performanse s orkestrom, scenografijom, scenarijem? Smatrate li danas da je taj korak bio hrabar?

Jedan mladi kompozitor napisao je komad za orkestar i slikara, što je bio povod da na jednim zagrebačkim ljetima održanim u Mimari odlučimo eksperimentirati s prezentacijom slikarstva. Sjećam se kao >

dan, na pozornici pored mene stajalo je neko Rubensovo remek-djelo, za koje su me ljubazno zamolili da nikako ne zapac-kam. Morao sam izaći pred auditorij, pra-titi glazbu i još misliti na to djelo! To je bio moj prvi nastup pred publikom. I kao da-nas sjećam se nervoze koja je prožimala svaki dio mog tijela. Bio sam ledima okre-nut publici, zbog čega sam se osjećao kao da sam se potpuno razgolitio. Svoj rad i proces rada stavio sam na prosudbu stoti-njak ljudi koje nikada nisam vidio. Nisam glumac pa ne znam kakav je osjećaj stati na pozornicu, ali pretpostavljam da je sličan - na početku enorman adrenalin, a nakon toga opušteno prepuštanje energiji stvara-nja. To je vrlo interesantan proces i tek ka-snije sam počeo slično raditi u Liverpoo-lu pred tristotinjak ljudi. To je preraslo u pravu predstavu, sa scenarijem i probama! Slikarstvo je inače samotna djelatnost, ne-kako mistična, samozatajna, nitko u pra-vilu ne smije znati što radiš. I onda, kada se ogoliš pred publikom, postaje nešto sa-svim drugo. Meni je to koristilo kako bih se oslobodio za daljnju komunikaciju, a po-sebno za ljude poput mene, klasične slikare jer je interesantno vidjeti taj spoj koji obje-dinjuje lasere, kamere, plesače, slikarstvo, glazbu. Ja sam bio tek element cjelokupne umjetničke sinestezije.

AKTUAL: S obzirom na vašu konstan-tnu prisutnost na međunarodnoj umjetničkoj sceni, kako gledate na status likovne umjetnosti u hrvatskoj kulturi?

Ako mislite da slikar može živjeti od slikar-stva, onda ja tvrdim suprotno. To je užasno teško. Isprazno je govoriti i žaliti se na to da ljudi ne kupuju slike. Osim toga, tvrt-ke nisu stimulirane za kupnju umjetnina, nemaju nikakve porezne olakšice, što je u neka prijašnja vremena bilo normalno.

Gradanstvo koje zanima i živi umjetnost u pravom smislu riječi obično nisu ljudi s velikim prihodima. Nažalost, svi smo svje-sni činjenice koliko privređuju intelektual-ci ili profesori i njima je, nažalost, umjet-nost postala nedostupna. Svjestan takve situacije koja nas je zatekla, zaista mogu razumjeti mlade ljude koji se odlučuju ne ići na fakultet i mučiti se godinama, kako bi stekli kvalifikacije koje u konačnici nit-ko ne poštuje niti valorizira. To je zatvore-ni krug. Umjetnost je nadgradnja koje se možeš najlakše odreći. I ako ja kao privatni umjetnik mogu govoriti s obzirom na svoja iskustva, osjetio sam na vlastitoj koži situa-ciju u kojoj se teško prodaju slike. Otkad se dogodila ekonomska katastrofa kojoj smo svjedoci i ogromna nebriga države za ljude

u svakom smi-slu, naravno da to ima ogroman

Ako mislite da slikar može živjeti od slikarstva, tvrdim suprotno. To je užasno teško. Isprazno je govoriti i žaliti se na to da ljudi ne kupuju slike. ONI KOJI ŽIVE UMJETNOST NISU LJUDI S VELIKIM PRIHODIMA.

Svi znamo koliko privređuju intelektualci ili profesori i njima je umjetnost postala nedostupna. Zato razumijem mlade koji se odlučuju ne ići na fakultet kako bi stekli kvalifikacije koje nitko ne valorizira

utjecaj. Kolege mi govore da nisu prodali ni jednu sliku dvije-tri godine, a u buduć-nosti će biti i sve teže dobiti subvencije za izložbe. Kultura nije nešto što političarima donosi političke poene ili popularnost. Ja to sve razumijem. Takva su vremena. No umjetnici su nježne biljke koje treba tetoši-ti i njegovati, a ne ih tjerati na međusobnu kompeticiju kako bi ostvarili ekonomski probitak. Umjetnost je svijet ideja i razvo-ja tih ideja u konačnici ka nekoj profinjenoj estetici, pa ih sukladno tomu treba i tretir-ati. Presudit će zakon jačega, što je tužno za umjetnost.

AKTUAL: Zašto se niste odlučili, s ob-zirom na sve, otići u inozemstvo, po-kušati negdje gdje je umjetnost cje-njenija?

Cijelo vrijeme sam u Lijepoj našoj. Čim sam završio studij, vratio sam se. Ja sam rodoljub i morao sam se vratiti. To je bilo drugo doba, drugo vrijeme. Danas je teško to objasniti mladim ljudima, no u moje doba nije bilo ovako. Otišao sam jer sam vjerovao da su mi mogućnosti skućene, ali vratio sam se 1991. godine, čim sam po-čeo vjerovati da te prilike više nisu toliko skućene. Upravo suprotno. Danas je mož-da iz ove perspektive to izrazito naivno, glupo, ne znam... Ali ja sam tako osjećao. Želio sam graditi bolji život svojim rado-vima sebi i drugima. Osim toga, u Hrvat-skoj imam obitelj, majku, prijatelje, život. Ni drugdje ne cvjetaju ruže pa čovjek raz-mišlja u kontekstu svoje sredine. Ja sam želio biti i kritičan prema sredini u kojoj ži-vim jer bez kritike nema napretka. Pravi patriot je kritičan jer zašto bismo se pra-vili da živimo u raj, kada to nije istina?

AKTUAL: Za vas će mnogi reći, pa čak i vi osobno, da ste disciplinirani boem. Nije li to na neki način oksimoron?

Umjetnik nema luksuz dopustiti samo-me sebi da je shrvan malim neuspjesima kao što je jedna izložba ili nekoliko rado-va. A to znaju biti velike frustracije. Važno je zato biti postojan, raditi i biti uporan. S druge strane, moraš živjeti pa je stoga rav-noteža umjetnosti i života konačan cilj. Biti istovremeno discipliniran i boem. Coca-cola economy može predstavljati grozotu, ali predstavlja i ugodu za čovjeka koji može sjesti u kafić s dragim ljudima te prepustiti se uživanju u životu. Jer što je s druge strane? Čovjek se može zatvoriti u kuću i stva-rati kao neshvaćeni genij. To je za mene ne-poznat način života.

AKTUAL: I nakon svih godina još uvijek vas prati trema uoči otvaranja izložbe.

Ne mogu se toga riješiti. Ja sam isti čovjek kao kada sam imao 26 godina. Možda mi je samo tijelo ostarjelo, ali osjećaji se nisu promijenili. ■